

Herinneringen aan mijn geboortedorp Heiloo in en rond de oorlogsjaren

1991: Toen ik op 31 augustus eindelijk gehoor gaf aan het reeds jaren sluimerend gevoel om mijn herinneringen aan mijn jeugd tijdens de oorlogsjaren in Heiloo op papier te zetten was er eigenlijk helemaal niets om mee te beginnen. De schaarse namen van enkele vriendjes en vriendinnetjes waarmee ik op school zat of toen in de zandbak van onze tuin speelde was zo ongeveer het enige houvast om mee te beginnen. Resultaat: een dertig pagina's omvattend boekje dat onder de titel "A452a" (ons huisnummer aan de Kennemerstraatweg) het licht zag.

Eerste druk "A452a" augustus 1991.

2000: Ruim negen jaar duurde mijn speurtocht naar vroegere vriendjes en vriendinnetjes teneinde mijn tweede en herziene druk van "A452a" gestalte te geven. Het was zowel een emotievol als teleurstellend gebeuren. Bekenden die ik via via ver weg in Europa of zelfs daar buiten wist terug te vinden, alsmede het jarenlang zoeken naar die ene dorps- of klasgenoot die uiteindelijk (soms al jong) bleek te zijn overleden.

Van onschatbare waarde bleek de medewerking van de "Alkmaarsche Courant" die in haar editie van 13 mei 2000 onder de kop "Peter Zwijnenbergs heimwee naar het Heiloo van zijn niet volbrachte jeugd" aandacht besteedde en mede dankzij het afbeelden van een klassenfoto uit 1944, plotseling deuren opende die voorheen - dank zij de wet op de privacy - voor mij gesloten waren gebleven. Halsstarrig weigerende gemeenteambtenaren bleken, na lezing van voornoemd artikel, plotseling bereid om in hun archieven te duiken, waarna een ware golf van reacties binnenstroomde.

Tweede en herziene druk "A452a" april 2000.

2001: Niet voor niets luidde het 'voorwoord' in mijn derde druk:

"Wie had ooit kunnen voorspellen, dat het artikel in de 'Alkmaarsche Courant' zoveel teweeg zou brengen. Een stortvloed aan herinneringen van vroegere, over de hele wereld uitgewaaierde oud-Heilooërs, waarvan de meesten met hulp van andere enthousiaste oud-Heilooërs konden worden opgespoord. Zowel de herinneringen aan hun jeugd in oorlogstijd, als ook het door hen in oude familie-albums teruggevonden fotomateriaal, bleek een welkome aanvulling op mijn eigen herinneringen. Neen, u vindt ze niet in dit boekje - daar was het materiaal te omvangrijk voor - maar wel in het "**Rondschrijven Heiloo**" dat zich sinds april 2000 met haar verschijningsfrequentie van viermaal per jaar, in een enthousiaste lezerskring mag verheugen."

Derde en deels gewijzigde druk "A452a" januari 2001.

Vier jaar lang redigeerde ik met veel enthousiasme het "Rondschrijven Heiloo", sprak de taal van hen die, net als ik, wisten (en nog altijd voelen) hoe hun jeugd met de komst van 'die rotmoffen' werd verziekt en deed al mijn trouwe medeauteurs de plechtige belofte om hun verhalen ooit in boekvorm te zullen bundelen, en zo geschiedde. Met een voorwoord van de al even enthousiaste en geboren Heilooër **Jos Brink** zag in de loop van 2004 het 280 bladzijden tellend boek "**VADERS ACHTER HET BEHANG**" het licht.

Zeer opmerkelijk, maar aan de andere kant ook weer verklaarbaar, is het feit dat gedurende mijn 15 jaar durende redactionele activiteiten over Heiloo in oorlogstijd **niemand**, maar dan ook helemaal niemand, bleek te zijn 'geprikkeld' om ook maar eens iets te gaan publiceren over die 'verzwegen' jaren 1940 - '45. Zoals bij herhaling in "Vaders achter het behang" door mijn medeauteurs werd verwoord: "na de oorlog hoorde je van je ouders niets meer over die rotjaren en als je soms eens wat vroeg dan was het: "die tijd is geweest hoor, die proberen we te vergeten", daarbij zo maar even voorbijgaand aan die opgelopen frustraties van 'papa is er niet hoor' terwijl je wist dat 'ie in het aanrechtkastje was gekropen omdat er buiten opeens laarzen in het grind knarsten, of je moest meehelpen om in het Heilooërbos hout te sprokkelen terwijl dat verboden was en je als kind op de uitkijk werd gezet. Niet te geloven, maar zelfs de "Historische Vereniging Oud Heiloo" keurde "**Vaders achter het behang**" geen woord waardig. Het boek werd (net als je ouders dat met je herinneringen deden) 'keurig' doodgezwegen, terwijl brieven mijnerzijds aan de toenmalig voorzitter de heer Admiraal om het boek tegen een aantrekkelijke korting in hun museum te verkopen al even 'keurig' onbeantwoord bleven. Wat een eng volkje! Jaaaaaren gingen voorbij voordat dit verstofte clubje, voorafgaand aan wat schaarse artikelen in hun "Heylooer Cronyck" tot de conclusie kwam dat ze na "Vaders achter het behang", toch ook maar eens een beetje aandacht aan 'Heiloo in de oorlogsjaren' moesten gaan besteden. En zo kwamen er wat exposities plus redactionele aandacht in hun orgaan aarzelend op gang, waarbij over het boek "Vaders achter het behang" nog altijd met geen woord werd (en wordt...!!!) gerept en zelfs in hun expositie ontbrak.

Terwijl de "Alkmaarsche Courant" het voortouw nam met het publiceren van een wekelijkse column over Alkmaar/Heiloo in oorlogstijd, verscheen in november 2008 opeens het boek "Heiloo toen het dorp nog dorp was" waarin - tot mijn grote verrassing - zowaar ook de oorlogsjaren aan bod kwamen maar ook hier - net als bij de vereniging Oud Heiloo - het boek "Vaders achter het behang" werd doodgezwegen. De afgang van de auteurs Jan de Gruijter en Piet Stoffers was compleet toen zelfs de achter in hun boek afgedrukte lijst 'Geraadpleegde bronnen' het boek "Vaders achter het behang" niet werd genoemd, maar men wel op blz. 114 refereerde aan het verhaal van Nellie Blees in... "Vaders achter het behang" (!). Hun boek was nog maar net uit of de eerste oud Heilooërs hingen al bij mij aan de telefoon om hierover hun afkeuring uit te spreken. Het verbaasde me allermintst om later te vernemen dat diezelfde Piet Stoffers deel uitmaakt van het bestuur van de Vereniging Oud Heiloo. Het kwartje, of beter gezegd de euro, was gevallen.

Het "Noordhollands Dagblad" - inmiddels ook niet stil gezeten - kwam in oktober 2010 met het boek "**Oorlogsjaren** - oorlogsherinneringen van Noord-Hollanders 1940-1945", waarvan ondergetekende vooraf door Willemien Schenkeveld - zoals het behoort - om toestemming werd gevraagd om een foto uit "Vaders achter het behang" te mogen overnemen, om vervolgens te worden uitgenodigd voor de 'Boekpresentatie' met als geschenk een exemplaar van het betreffende boek "Oorlogsjaren". Kijk, zo laat je zien waar je wieg heeft gestaan.

Inmiddels zijn we al weer wat jaartjes verder (december 2011) wanneer de lokale media berichten over 'alweer' een nieuw boek over Heiloo tijdens de jaren 1940-'45 getiteld "**Heiloo, Een dorp in oorlogstijd**" door Jaap de Graaf en Josta de Graaf-Gieltjes, waarvan ik met Kerst een exemplaar cadeau kreeg van mijn goede vriendin Klazien Beets-Boot. Het boek zag er veelbelovend uit en blijkt na lezing, veel interessant en onbekend documentatiemateriaal te bevatten. Alhoewel ik het boek inmiddels met veel genoegen heb gelezen, maakte het bekijken van de gepubliceerde foto's mij daarentegen op slag 'ongesteld'. Maar liefst **6** foto's blijken doublures uit "**Vaders achter het behang**", te weten die op blz. 248, 258, 262, 264, 298 en 299, staan in "Vaders achter het behang" op blz. 87, 40, 42, 216, 269 en 92.

Dat de bezitters van deze foto's de verleiding blijkbaar niet konden weerstaan om hun zeldzame afbeeldingen opnieuw in een boek over Heiloo gepubliceerd te zien is hen, al was het voor mij wel even slikken, nog te vergeven, maar dat de samenstellers van het nieuwe boek zonder gewetensbezwaren tot het opnieuw publiceren van voornoemde foto's zijn overgegaan, zelfs zonder hierover even contact met mij op te nemen, is niet bepaald comme il faut, oftewel 'waarin een groot dorp klein kan zijn'.

Peter A. Zwijnenberg, 31 december 2011